

Rutin för utfasning och substitution av farliga kemikalier

Varför finns rutinen?

För att minska mängden farliga kemiska produkter i landstinget som påverkar människors hälsa och miljö.

Bakgrund och lagkrav

Enligt miljöbalkens produktvalsprincip ska man inte använda kemiska produkter som kan befaras medföra risk för människa eller miljö om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

För produkter som är registrerade i KLARA, kemiska produkter, tandvårdsprodukter och laboratoriekemikalier har Region Kronoberg tagit fram utfasnings- och riskminskningslistor. Målsättningen är att utfasningsämnen ska fasas ut helt till 2018. Riskminskningsämnen är ämnen som inte kan fasas ut helt eftersom en del produkter kan ersättas medan andra inte. Det kan också vara ämnen som inte är möjliga att fasa ut till 2018 men kanske på längre sikt och där vi ska bevaka alternativ. Utfasning av farliga ämnen är ett löpande arbete och ämnen fasas aldrig ut utan att det finns godtagbara alternativ som säkerställer att verksamheten kan bedrivas med fortsatt hög kvalitet.

Region Kronoberg har ett nätverk för substitution av farliga kemikalier (NSG – nationella substitutionsgruppen) tillsammans med andra regioner, landsting och universitet där man tagit fram en gemensam utbyteslista.

Vid centralt upphandlade inköp ställs miljökrav i miljöprioriterade upphandlingar. I vissa upphandlingar ställs krav på utfasningsarbete hos leverantörerna. För inköp utanför upphandlat sortiment är det viktigt att verksamheten kräver in säkerhetsdatablad från leverantör, granskar och riskbedömer produkten innan inköp samt skickar in uppgifter för registrering i KLARA.

Kemiska ämnen i varor regleras i riktlinjer för miljöanpassad upphandling.

Vilka berörs?

Samtliga som hanterar kemiska produkter men särskilt verksamheter som gör egna inköp utanför upphandlat sortiment.

Instruktion

1. Ta fram lista på vilka utfasnings- och riskminskningsämnen som finns på er avdelning. (Om produkterna är centralt upphandlade så finns det förmodligen inget alternativ i dagsläget).
2. Använd ev. andra substitutionsverktyg – PRIO och SIN-listan. Om verksamheten fasat ut det som går enligt Regionens utfasnings- och riskminskningslista kan man se över

vilka prioriterade utfasningsämnen (Kemikalieinspektions utfasningsämnen – PRIO-listan) man har eller om man har ämnen upptagna på SIN-listan (Chemsecs lista på utfasningsämnen). Listor på dessa ämnen kan tas fram i KLARA genom att gå in i resultat – ingående ämnen – listor – välj PRIO eller SIN-listan.

3. Finns det produkter som kan tas bort, ersättas med annan produkt eller där användningen kan minska?
4. Hitta ersättningsprodukter:
 - Kolla med kollegor i andra organisationer
 - Använd nätverket NSG (nationella substitutionsgruppen). Kontakta miljöenheten som har kontaktuppgifter till medlemmar i NSG.
 - Sök i substitutionsverktyg såsom www.subsport.eu eller www.catsub.dk
 - Om det handlar om drifts- eller byggprodukter; sök ersättningsprodukter i Byggvarubedömningen (inloggningsuppgifter hos fastigheter) eller i BASTA (ingen inlogg krävs) www.bastaonline.se
5. Rapportera in genomförda substitutioner till Miljöenheten så att vi kan dela med oss till kollegor inom NSG.
6. Om det är en kemisk produkt registreras i KLARA – kassera produkten och lägg till ev. ersättningsprodukt

Dokumentation och arkivering

Utfasnings- och riskminskningslistor för Region Kronoberg - ligger på Miljöenhetens internsida samt i KLARA kemikaliedatabas

Utbyteslista NSG (Nationella substitutionsgruppen) – ligger på Miljöenhetens internsida